

Dokument z posiedzenia

B8-1315/2016

28.11.2016

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczenia wiceprzewodniczącej Komisji/ wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa

zgodnie z art. 123 ust. 2 Regulaminu

w sprawie sytuacji w Demokratycznej Republice Konga
(2016/3001(RSP))

Maria Lidia Senra Rodríguez, Marie-Christine Vergiat, Dimitrios Papadimoulis, Kostadinka Kuneva, Kostas Chrysogonos, Patrick Le Hyaric, Stelios Kouloglou, Lola Sánchez Caldentey, Tania González Peñas, Estefanía Torres Martínez, Xabier Benito Ziluaga, Miguel Urbán Crespo, Barbara Spinelli
w imieniu grupy GUE/NGL

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie sytuacji w Demokratycznej Republice Konga
(2016/3001(RSP))**

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje, w szczególności z dnia 7 października 2010 r., 9 lipca 2015 r. i 10 marca 2016 r., a także rezolucje Wspólnego Zgromadzenia Parlamentarnego AKP-UE, w szczególności rezolucję z dnia 15 czerwca 2016 r.,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r. oraz Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r.,
- uwzględniając konstytucję Demokratycznej Republiki Konga (DRK), w szczególności jej art. 56, który stanowi, że „każdy akt, każde porozumienie, każda konwencja, każda umowa lub każde inne zdarzenie, w wyniku którego pozbawia się naród, osoby fizyczne lub osoby prawne całości lub części ich własnych środków utrzymania pozyskiwanych z ich zasobów lub ich bogactw naturalnych, bez naruszania międzynarodowych przepisów dotyczących przestępstw gospodarczych, uznawane są za rabunek karany przez prawo”,
- uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów,
- uwzględniając Afrykańską kartę na rzecz demokracji, wyborów i dobrych rządów,
- uwzględniając art. 3 konwencji genewskich z 1949 r. i protokół II do tych konwencji, które zakazują egzekucji pozasądowych, gwałtów, przymusowej mobilizacji i innych aktów okrucieństwa,
- uwzględniając międzynarodową Konwencję o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r.,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa nr 2211 (2015) z marca 2015 r., w której przedłużono mandat misji stabilizacyjnej Organizacji Narodów Zjednoczonych w DRK (MONUSCO) do dnia 31 marca 2016 r.,
- uwzględniając przyznanie Nagrody im. Sacharowa kongijskiemu ginekologowi, dr. Denisowi Mukwege, w uznaniu jego zasług w dziedzinie walki o ochronę praw kobiet w Kongu,
- uwzględniając swoje stanowisko w sprawie certyfikacji importerów niektórych minerałów i metali pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka, przyjęte dnia 20 maja 2015 r.,
- uwzględniając sprawozdanie UNEP z dnia 15 kwietnia 2015 r. w sprawie nielegalnej eksploatacji zasobów naturalnych i nielegalnego handlu nimi przynoszących korzyści zorganizowanym grupom przestępczym,

- uwzględniając umowę z Kotonu,
 - uwzględniając art. 123 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że coraz większa liczba frakcji zbrojnych, dezorganizacja i brak stabilnego państwa, niezdolność ONZ do spójnej reakcji na ludobójstwo i jego konsekwencje oraz przyzwolenie krajów mających interesy w tym regionie, takich jak Stany Zjednoczone i Francja, doprowadziły do dramatycznej sytuacji, w wyniku której od 1996 r. śmierć poniosły setki tysięcy, a nawet miliony ludzi, w znakomitej większości cywilów, którzy padli ofiarą przede wszystkim niedożywienia, chorób i biedy wywołanych wojnami toczącymi się w latach 1996 i 1998; mając na uwadze że obecny stan rzeczy w dalszym ciągu wywiera negatywny wpływ na ten kraj;
- B. mając na uwadze, że według Funduszu Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci (UNICEF) współczynnik umieralności okołoporodowej noworodków spadł w latach 2007–2014 o 30 %: z poziomu 148 zgonów na 1000 narodzin w 2007 r. do 104 w 2014 r. oraz że śmiertelność młodych matek spadła o 35%: z poziomu 1289 zgonów na 100 000 porodów w 2007 r. do 846 w 2014 r.;
- C. mając na uwadze niestabilność znów panującą w DRK od 2012 r., w wyniku której śmierć poniosło wiele tysięcy osób w związku z toczącymi się walkami i aktami okrucieństwa, które mają miejsce przede wszystkim w położonych na wschodzie kraju prowincjach Kiwu Północne i Kiwu Południowe; mając na uwadze, że według Biura ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej (OCHA) liczba osób wewnętrznie przesiedlonych wynosiła na dzień 31 lipca 2015 r. blisko 1,5 mln, co stanowi 7 % całkowitej liczby ludności Konga; mając na uwadze, że ponad 400 000 kongijskich uchodźców w dalszym ciągu żyje na uchodźstwie; mając na uwadze, że do DRK przybywają uchodźcy uciekający przed poważnym kryzysem humanitarnym w sąsiedniej Republice Środkowoafrykańskiej;
- D. mając na uwadze, że wśród walczących stron znajdują się Demokratyczne Siły Wyzwolenia Rwandy (milicja Hutu), RCD-Goma (Kongijski Ruch na rzecz Demokracji) wspierany przez Rwandę przeciwko rządowi DRK, Boża Armia Oporu (LRA) powstała podczas rebelii w Ugandzie, grupa rebeliancka Maï-Maï w prowincji Katanga, Ruch Ludowy na rzecz Samoobrony; mając na uwadze, że choć niektóre frakcje od 2010 r. przeszły proces demobilizacji i w niektórych przypadkach zostały częściowo wcielone do Sił Zbrojnych DRK (FARDC), stan braku bezpieczeństwa utrzymuje się nadal; mając na uwadze, że instrumentalne traktowanie „kwestii etnicznej” w tym regionie w ogromnej mierze zaogniło trwające konflikty i w dalszym ciągu skutkuje podziałami terytorialnymi;
- E. mając na uwadze liczne zbrodnie wojenne i zbrodnie przeciwko ludzkości, masowe naruszenia praw człowieka, zaostrzenie represji względem opozycjonistów, masowe gwałty na kobietach i dziewczętach, a także masowe wysiedlenia ludności; mając na uwadze, że według oficjalnych danych od 1996 r. co najmniej 200 000 osób padło ofiarą gwałtów, których dopuszczono się w Demokratycznej Republice Konga, a rzeczywista liczba ofiar jest z pewnością dużo wyższa, gdyż wiele takich przypadków nigdy nie ujęto w oficjalnych raportach; mając na uwadze, że gwałt jest narzędziem

walki stosowanym przez wszystkie walczące strony, w tym przez żołnierzy państwowych sił zbrojonych; mając na uwadze, że przymusowe wcielanie do wojska, zwłaszcza dzieci, w celu uczynienia z nich bojowników jest w DRK powszechnie stosowaną praktyką;

- F. mając na uwadze, że regularna armia (FARDC) jest systematycznie oskarżana o dopuszczanie się aktów okrucieństwa; mając na uwadze, że w październiku 2012 r. rząd przyjął plan działania mający położyć kres wcielaniu dzieci do wojska oraz stosowaniu przemocy seksualnej i dopuszczaniu się innych poważnych naruszeń praw dziecka przez siły zbrojne i siły bezpieczeństwa; mając na uwadze, że od tego czasu problemy nadal utrzymują się i panuje bezkarność;
- G. mając na uwadze, że bilans misji MONUSCO (misja stabilizacyjna Organizacji Narodów Zjednoczonych w DRK) rozpoczętej w 1999 r. wskazuje na jej całkowite fiasko, gdyż nie przyczyniła się ona do poprawy losu ludności cywilnej ciężko dotkniętej skutkami wojny, a wsparcie przez MONUSCO narodowej armii kongijskiej (FARDC) tylko zachęciło tę ostatnią do dalszych zbrodni; mając na uwadze, że po zawieszeniu współpracy wojskowej między MONUSCO a FARDC w lutym 2015 r. ONZ postanowiła w dniu 2 marca 2016 r. przywrócić wsparcie militarne udzielone siłom rządowym;
- H. mając na uwadze, że konstytucja przewiduje, iż następne wybory prezydenckie mają się odbyć w grudniu 2016 r.; mając na uwadze, że konstytucja ogranicza pełnienie mandatu prezydenta DRK do dwóch kadencji; mając na uwadze, że prezydent Joseph Kabila wyraził chęć przeglądu ordynacji wyborczej, aby przesunąć wybory na okres po 2016 r., co doprowadziło do napięć politycznych, protestów i eskalacji przemocy, powodując bilans w postaci dziesiątki ofiar śmiertelnych; mając na uwadze, że Joseph Kabila postanowił zorganizować krajowy dialog polityczny, który część opozycji zbojkotowała, stawiając jako niezbędny warunek swojego uczestnictwa mediację międzynarodową i ścisłe przestrzeganie konstytucji;
- I. mając na uwadze, że na mocy decyzji z dnia 17 października 2016 r. dotyczącej zakończenia tego pozorowanego „dialogu politycznego” (bez obecności opozycji) termin wyborów przesunięto na kwiecień 2018 r.;
- J. mając na uwadze, że opozycja oskarża prezydenta Kabilę i jego rząd o wykorzystywanie środków administracyjnych i technicznych, aby opóźnić wybory i pozostać przy władzy po zakończeniu mandatu konstytucyjnego;
- K. mając na uwadze, że różne organizacje pozarządowe donoszą, iż kongijski wymiar sprawiedliwości jest instrumentalnie wykorzystywany do uciszania tych, którzy nie zgadzają się na pomysł pozostania prezydenta Kabili na trzecią kadencję;
- L. mając na uwadze, że w ciągu ostatnich kilku miesięcy organizacje obrony praw człowieka wielokrotnie sygnalizowały pogarszającą się sytuację w zakresie praw człowieka oraz wolności słowa i zgromadzeń w kraju, zwłaszcza nieuzasadnione stosowanie siły wobec pokojowych demonstrantów, działaczy politycznych i obrońców praw człowieka, którzy przeciwstawiają się próbom umożliwienia prezydentowi Kabili

pozostania u władzy po określonych przez konstytucję maksymalnie dwóch kadencjach;

- M. mając na uwadze, że podczas manifestacji w dniach 19 i 20 września 2016 r. w Kinszasie prawdopodobnie ponad 30 osób zostało zabitych, a wiele innych zaginęło; mając na uwadze, że członkowie ruchu LUCHA są nadal bezprawnie przetrzymywani w Gomie i że zamknięto biura prasowe takie jak RFI;
- N. mając na uwadze, że DRK obfituje w bogate złoża zasobów naturalnych (złota, kasyterytu, koltanu, metanu itd.) oraz że utrzymująca się nielegalna eksploatacja tych zasobów, które – zwłaszcza we wschodniej części DRK – w wielu przypadkach są nadal pod kontrolą zbrojnych grup paramilitarnych, przyczynia się do finansowania i podtrzymywania konfliktu oraz pozostaje źródłem braku bezpieczeństwa w całym regionie;
- O. mając na uwadze, że przedsiębiorstwa ponadnarodowe finansują konflikt zbrojny, aby móc kontynuować wydobywanie w kongijskich kopalniach; mając na uwadze, że zjawisko to było wielokrotnie nagłaśniane w raportach publikowanych przez Organizację Narodów Zjednoczonych; mając na uwadze, że zastępca dyrektora zarządzającego Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP) Ibrahim Thiaw oświadczył w kwietniu 2015 r., że rocznie wydobywa się surowce o wartości ponad miliarda dolarów oraz że większość zysków – do 98 % – trafia do międzynarodowych konsorcjów, a pozostałe 2 % zasila lokalne grupy zbrojne;
- P. mając na uwadze, że międzynarodowe instytucje finansowe za sprawą opracowanych przez nie planów dostosowań strukturalnych dodatkowo pogorszyły sytuację w kraju, ponieważ przekształciły go w raj prawno-podatkowy dla przedsiębiorstw wielonarodowych, zwłaszcza tych działających w sektorze wydobywczym; mając na uwadze, że rozmontowanie filarów gospodarki kongijskiej oraz zwolnienie tysięcy pracowników powiązanych z instytucjami międzynarodowymi, wśród których czołowe miejsce zajmuje Bank Światowy, spowodowały pozbawienie ludności środków utrzymania i pogorszenie warunków życia z powodu zagarnięcia zasobów i ścisłego kontrolowania gospodarki przez wielkie koncerny przemysłowe, zwłaszcza zachodnie;
- Q. mając na uwadze, że od początku konfliktu ceny żywności znacznie wzrosły, co dodatkowo pogłębiło nędzę i brak bezpieczeństwa żywnościowego lokalnej ludności oraz niestabilność w regionie; mając na uwadze, że sytuację pogarsza zawłaszczanie ziemi przez korporacje wielonarodowe za zgodą rządu;
- R. mając na uwadze, że wzrost stopy bezrobocia, pogorszenie się sytuacji społecznej oraz zubożenie ludności są głównymi czynnikami wpływającymi na brak stabilności w całym regionie;
- 1. potępia wszelkie akty przemocy, wszelkie naruszenia praw człowieka i wszelkie przejawy przemocy seksualnej; wyraża solidarność z wszystkimi przedstawicielami ludności dotkniętej trwającym od lat konfliktem; ponownie potępia instrumentalne traktowanie „kwestii etnicznej”, w wyniku którego śmierć poniosły miliony osób w całym regionie i które skutkuje wyłącznie utrzymywaniem się podziałów między lokalną ludnością;

2. wyraża szczególne zaniepokojenie eskalacją przemocy w przedbiegu wyborów; potępia wszelkie formy zastraszania i nękania – w tym ze strony sądów – skierowane przeciwko obrońcom praw człowieka, dziennikarzom, przeciwnikom politycznym i innym osobom wyrażającym niezależne lub krytyczne głosy; podkreśla konieczność przestrzegania i poszanowania prawa do wolności słowa, zrzeszania się i pokojowych zgromadzeń;
3. domaga się natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia wszystkich arbitralnie przetrzymywanych osób;
4. potępia represje zorganizowane przez siły obrony i bezpieczeństwa; podkreśla, że stosowanie śmiertelnej broni wobec pokojowych demonstrantów jest kategorycznie zakazane zgodnie z podstawowymi zasadami ONZ oraz że odpowiedzialni za egzekwowanie prawa nie mogą używać broni palnej;
5. uważa, że walka z bezkarnością w kontekście naruszeń prawa humanitarnego oraz przestępstw gospodarczo-finansowych jest jednym z warunków niezbędnych dla przywrócenia pokoju w DRK;
6. podziela pogląd ONZ i Unii Afrykańskiej, że jedynie dialog z udziałem wszystkich stron i przedstawicieli kongijskiego społeczeństwa, przy ścisłym poszanowaniu konstytucji i interesów ludności, mający na celu przeprowadzenie wolnych, uczciwych, przejrzystych i wiarygodnych wyborów, pozwoli złagodzić napięcia polityczne, które obecnie panują w kraju;
7. jest szczególnie zaniepokojony sytuacją kobiet w kraju oraz faktem, że padają one ofiarą zbrodni i dyskryminacji; uważa, że niezbędne jest wzmożenie wysiłków podejmowanych przez władze i społeczność międzynarodową w celu położenia kresu masowym gwałtom traktowanym jako narzędzie walki, zagwarantowania dostępu do publicznej i darmowej służby zdrowia, zwłaszcza opieki w zakresie zdrowia reprodukcyjnego, środków antykoncepcyjnych i aborcji, oraz propagowania rzeczywistej równości płci;
8. uważa jednocześnie, że wyeliminowanie zjawiska dzieci-żołnierzy musi być jednym z priorytetów władz i społeczności międzynarodowej;
9. potępia fakt, że nad elementarne potrzeby ludności Konga regularnie przedkłada się gospodarcze i geopolityczne interesy przedsiębiorstw wielonarodowych i zagranicznych mocarstw;
10. uważa w związku z tym, że trwałe rozwiązanie dramatycznej sytuacji na wschodzie DRK będzie możliwe tylko w przypadku podjęcia działań zmierzających do umożliwienia miejscowej ludności czerpania korzyści z zasobów naturalnych; podkreśla, że aby to osiągnąć, kraj ten powinien odzyskać suwerenną władzę nad swymi bogactwami naturalnymi dzięki wprowadzeniu kontroli działalności wielonarodowych przedsiębiorstw zagranicznych i rozwojowi krajowej infrastruktury pozwalającej na eksploatację, przetwarzanie i komercjalizację surowców, co oznacza zmianę i uchylenie wszystkich umów o eksploatację kopalń i lasów, zgodnie z art. 56 konstytucji Konga, aby dzięki temu bogactwo to przynosiło korzyści większości, a nie mniejszości;

11. potwierdza konieczność zagwarantowania DRK prawa do suwerenności żywnościowej, która obejmuje prawo rolników do produkowania żywności dla swego kraju, położenia kresu zawłaszczaniu gruntów i zapewnienia rolnikom i rolniczkom dostępu do ziemi, nasion i wody;
12. apeluje do społeczności międzynarodowej, a zwłaszcza do krajów będących „wierzycielami” DRK (w szczególności do Belgii), o usunięcie przeszkód uniemożliwiających rozwój DRK, a tym samym odbudowanie pokoju, przez umorzenie długu i naliczonych od niego odsetek, które kraj ten nadal spłaca, oraz wdrożenie rzeczywistej współpracy międzynarodowej realizowanej z poszanowaniem podstawowych praw człowieka i suwerenności państwa kongijskiego zamiast umów o wolnym handlu i planów dostosowań strukturalnych; zwraca się do władz DRK o domaganie się audytu zadłużenia tego państwa i anulowania wszystkich długów zaciągniętych niezgodnie z prawem u wierzycieli zagranicznych, co ma służyć całkowitemu wyeliminowaniu zadłużenia i zajęciu się wreszcie podstawowymi potrzebami humanitarnymi ludności tego kraju;
13. apeluje do UE i jej państw członkowskich o zwiększenie wsparcia finansowego i pomocy humanitarnej, aby zaspokoić pilne potrzeby lokalnej ludności; apeluje o przekazywanie pomocy przez UE i państwa członkowskie w formie darowizn, a nie pożyczek, aby nie zwiększać ciężaru zadłużenia; ubolewa, że wiele państw członkowskich Unii nie osiągnęło celu polegającego na przeznaczaniu na tę pomoc 0,7 % ich PNB i że niektóre państwa obniżyły ten odsetek środków przeznaczanych na pomoc rozwojową; ubolewa nad mniejszym udziałem państw członkowskich w programach pomocy żywnościowej; apeluje o to, by nie traktować pomocy rozwojowej jako narzędzia służącego ograniczaniu dostępu lub kontrolowaniu granic czy zapewnianiu readmisji migrantów; apeluje, aby pomoc udzielana DRK przez UE i państwa członkowskie odpowiadała przede wszystkim problemom związanym z głębokimi nierównościami, ubóstwem, chronicznym niedożywieniem, dostępem do opieki zdrowotnej i usług publicznych, zwłaszcza opieki w zakresie zdrowia reprodukcyjnego, oraz realizacji celów w dziedzinie zrównoważonego rozwoju; apeluje również o zwiększenie pomocy żywnościowej i przeznaczenie jej przede wszystkim na zakup produktów spożywczych u lokalnych producentów rolnych;
14. ponownie stwierdza, że działania europejskich przedsiębiorstw prowadzących działalność w państwach trzecich powinny być w pełni zgodne z międzynarodowymi standardami w dziedzinie praw człowieka; zwraca się w związku z tym do państw członkowskich o dopilnowanie, by przedsiębiorstwa podlegające ich prawu krajowemu nie uchylały się od przestrzegania praw człowieka oraz norm społecznych, sanitarnych i środowiskowych, które ich obowiązują z racji tego, że otwierają siedzibę lub prowadzą działalność w państwie trzecim; wzywa Komisję i państwa członkowskie do podejmowania koniecznych środków wobec europejskich przedsiębiorstw, które nie przestrzegają tych norm, a ponadto nie zapewniają wystarczających odszkodowań ofiarom naruszeń praw człowieka, za które są pośrednio lub bezpośrednio odpowiedzialne;
15. domaga się, aby zwłaszcza w odniesieniu do DRK wszczęto niezależne dochodzenie w sprawie przestrzegania przez europejskie firmy standardów socjalnych i ochrony środowiska, zwłaszcza w sektorze surowców naturalnych, oraz w sprawie powiazań,

które te firmy mogą mieć z finansowaniem grup zbrojnych; domaga się także wszczęcia międzynarodowego dochodzenia, aby wyjaśnić zarzuty dotyczące współudziału i powiązań między planami dostosowań strukturalnych, wsparciem finansowym ze strony międzynarodowych instytucji finansowych i zbrodniami popełnionymi w tym kraju;

16. sprzeciwia się wszelkim usiłowaniom zmierzającym do powierzenia polityki migracyjnej UE państwom trzecim; potępia fakt, że proces z Rabatu, w którym uczestniczy DRK, nie pozwala w żadnym wypadku na zajęcie się głębokimi przyczynami migracji, ale skupia się po prostu na propagowaniu polityki powrotów i readmisji; uważa, że polityka ta jest sprzeczna z prawem do swobodnego przepływu i prawem do azylu; w związku z tym zwraca się o natychmiastowe zaprzestanie negocjacji prowadzonych z DRK w ramach procesu z Rabatu;
17. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Unii Afrykańskiej, rządów krajów Regionu Wielkich Jezior, prezydentowi, premierowi i parlamentowi DRK, sekretarzowi generalnemu ONZ, Radzie Praw Człowieka ONZ i Wspólnemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu AKP-UE.